

Dato 5. august 2015
Saksnr.: 201410169-3
Saksbehandler Kirstin Haslerud

Saksgang
Helse- og sosialstyret
Formannskapet

Møtedato
25.08.2015
26.08.2015

Utkast til Demensplan 2020 - Høringsuttalelse

Sammendrag

Helse – og omsorgsdepartementet har utformet utkast til Demensplan 2020 – Et mer demensvennlig samfunn.

Utkastet til Demensplan 2020 er sendt ut til ulike høringsinstanser. Helse- og sosialsektoren har ansvar for å gi høringsuttalelse fra Kristiansand kommune. Høringsfristen er 01.09.2015.

Hovedtrekkene i hovedstrategiene og tiltakene som er foreslått i dette høringsdokumentet svarer bra til utfordringsbilde.

Involvering av brukere med demens og deres pårørende samt frivillige organisasjoner har gitt viktige innspill i utarbeidelse av planen.

Planen får med seg både folkehelseperspektivet og forebygging på individnivå og på tvers av sektorer og samfunnsnivå.

For at helsepersonell, inkludert fastlegen skal gi en kvalitetsmessig god tjeneste innen demens til hjemmeboende og til dem som bor i institusjon, er det behov for kontinuerlig å ha fokus på kompetansehevende tiltak innenfor dette fagområde.

Denne planen må fremheve tydeligere betydningen av velferdsteknologi i utvikling av tjenestetilbudet.

Det blir viktig å få på plass en tydeligere presisering av hva er spesialisthelsetjenestens oppgaver, hva er kommunens oppgaver og hva som eventuelt er felles.

Planen forutsetter at mange av de forslåtte tiltak gjennomføres innenfor dagens økonomiske rammer. Dette sett i sammenheng med andre viktige satsingsområder vil kreve viktige prioriteringer i det langsiktige planarbeid.

Forslag til vedtak

[Formannskapet slutter seg til forslaget til høringsuttalelse slik den fremkommer i saksutredningen.](#)

Tor Sommerseth
Rådmann

Wenche Pedersen Dehli
Helse – og sosialdirektør

Vedlegg:
Utkast til Demensplan 2020

Bakgrunn for saken - Høringsuttalelse

Målet med Demensplan 2020 er å skape et samfunn som tar vare på og integrerer personer med demens i fellesskapet ved at kommunenes langsiktig planarbeid i forhold til at tjenester til denne brukergruppen prioriteres.

Planen er utarbeidet etter:

- Innspill fra mennesker som selv har demens, deres nærmeste pårørende, frivillige organisasjoner og helsepersonell.
- Erfaringer og status for Demensplan 2015
- Ny oppdatert kunnskap.

På bakgrunn av dette forslår regjeringen fem strategiske hovedgrep for å bedre tjenestetilbudet til personer med demens og deres pårørende:

- Forebygging
- Diagnose til rett tid og tett oppfølging etter diagnose
- Aktivitet, mestring og avlastning
- Pasientforløp med systematisk oppfølging og tilpassede tjenestetilbud
- Involvering og deltakelse

Innen for disse fem hovedgrepene foreslås en rekke tiltak for planperioden 2016 -2020:

Forebygging:

- Regjeringen har tidligere utformet en strategi (NCD – strategien - 2013-2017)for blant annet forebygging av de fire største ikke-smittsomme sykdommer (hjerte-kar, diabetes, kols og kreft). Forebyggende tiltak som beskrives her vil også ha betydning for forebygging av demens.
- Forebygging av fall skal intensiveres ved at det blant annet inkluderes i arbeidet med kvalitetsindikatorer, hjemmebesøk, folkehelsearbeidet og Pasientsikkerhetsprogrammet (2014-2018) som blant annet inneholder en tiltakspakke for å forebygge fall i sykehjem.
- Det skal utvikles nytt veiledningsmateriell med blant annet anbefalinger om forebyggende hjemmebesøk og andre tiltak knyttet til etablering av helsefremmende og forebyggende tilbud for eldre. Det skal videre utarbeides et rundskriv om forebyggende hjemmebesøk.

Uttalelse fra Kristiansand kommune:

Planen får med seg både folkehelseperspektivet og forebygging på individnivå og på tvers av sektorer og samfunnsområder. Konkretiseringen av tiltakene må vi arbeide videre med, men anbefalingene er klare.

Diagnose til rett tid og tett oppfølging etter diagnose:

- Kompetanseheving, utredning og diagnostisering vil være viktig i utvikling av retningslinjene for tjenestetilbudet til personer med demens.
- Modellprogram for oppfølging etter diagnose skal være utprøvd og utviklet.
- Læringsnettverk for helhetlige pasientforløp videreføres for å styrke medisinsk og helsefaglig oppfølgingen.
- Utvikle og implementere nasjonal faglig retningslinje om demens.

Uttalelse fra Kristiansand kommune:

Planen beskriver behovet for kompetansehevende tiltak både til fastlege og annet helsepersonell. Det er behov for en mer systematisk oppbygging om dette tema og mer konkret i forhold til tiltak. For å kunne iverksette tiltakene og nå målene kreves det kontinuerlig arbeid i forhold til kompetanseheving blant ansatte som skal arbeide med personer med demens. Erfaring viser at det er viktig og systematisk involvere ledere for å sikre gjennomføring av tiltak.

Fastlegen må få tilført kunnskap både om selve demenssykdommen og om hvilke tilbud andre helseaktører kan bidra med i diagnostisering og behandling av demens.

Tverrfaglig samarbeid med fastlegen, innad i kommunene, mellom kommuner og sykehus er viktig for å få til en tidlig diagnostisering og en tverrfaglig oppfølging.

Det er i planen behov for en tydeligere presisering av hva er spesialisthelsetjenestens oppgaver, hva er kommunens oppgaver og hva som eventuelt er felles.

Aktivitet, mestring og avlastning:

- Aktivitetstilbud for hjemmeboende med demens bygges ut slik at de som ønsker får tilbud. Regjeringen vil fremme forslag om lovendring slik at kommunen har plikt til å tilby hjemmeboende personer med demens et dagaktivitetstilbud fra 01.01.2020. Tilskuddsordningen fra Demensplan 2015 vil videreføres noe som vil stimulere til utbygging av tilbudet.
- Utvikle fleksible avlastningstilbud for pårørende til personer med demens.
- Utarbeide en strategi som skal legge til rette for systematisk og godt samarbeid mellom frivillig arbeid og offentlige sektor.

Uttalelse fra Kristiansand kommune:

Forslaget støttes.

Pasientforløp med systematisk oppfølging og tilpassede tjenestetilbud:

- Gjennomføre informasjonskampanje om demens.
- Utvikle og spre opplæringspakke om demens for ulike samfunnssektorer.
- Videreutvikle kompetansehevende tiltak for ansatte innen grunnleggende demens, til personer med minoritetsspråklig bakgrunn og utvikle og implementere opplæringstiltak for lindrende behandling
- Utprøving av ulike modeller når det gjelder organisering av hjemmetjenesten for å gi en bedre tjeneste til demente personer.
- Investeringstilskuddet til nybygg og rehabilitering av heldøgns plasser videreføres i planperioden med krav til universell utforming og tilpasset mennesker med demens og kognitiv svikt. I tillegg skal det tilrettelegges for velferdsteknologi.
- Styrke forskning på demens.

Uttalelse fra Kristiansand kommune:

Planen dekker godt hele pasientforløpet. Utfordringen er å få gjennomført tiltakene i planen. Kommunene er i utgangspunktet i en presset situasjon som følge av Samhandlingsreformen. Det er forventninger at kommunen skal overta oppgaver fra spesialisthelsetjenesten. Det bør i planen nevnes mer vedrørende utfordringer knyttet til yngre demente, samt utviklingshemmede med demens.

Bruk av IKT og velferdsteknologi til personer med demens og kognitiv svikt står nevnt i planen, samt at det henvises til velferdsteknologiprogrammet. I den framtidige utvikling av tjenestetilbudet til denne brukergruppen vil dette måtte vektlegges i større grad. I flere kommuner pågår det nå utprøving av varsling og lokaliseringsteknologi blant annet for å trygge pårørende og bruker, kommunisere med pårørende og helsepersonell. Denne planen må vektlegge dette tema i større grad.

Involvering og deltakelse:

- Fra demensplan 2015 videreføres satsing på pårørendeskoler og samtalegrupper. Videre skal det utvikles brukerskoler for personer med demens.
- Utvikle og implementere modeller for systematisk oppfølging etter diagnose
- Etablere en nasjonal bruker- og pårørendeundersøkelse.

Uttalelse fra Kristiansand kommune:

Forslaget støttes, særlig er det viktig at planen har fokus på brukermedvirkning og hensynet til pårørende.

Økonomiske konsekvenser:

- Finansiering av spesielle tiltak som nevnes i planen forutsettes finansiert innenfor dagens rammer.
- Finansiering av kompetansetiltak – Kompetanseløft 2020
- Finansiering av tilpassede botilbud

Uttalelse fra Kristiansand kommune:

Enkelte av tiltakene som nevnes i planen vil kreve økt forbruk av tid og personell. Dette vil igjen føre til økte kostnader for kommunene.

Oppbygging - språk – henvisninger.

Dokumentet er på 44 sider og inndelt i 6 kapitler med underpunkter.

Uttalelse fra Kristiansand kommune:

Planen må ha en mer systematisk og strammere oppbygging. Det benyttes begrep som burde vært definert, for eksempel. NCD – sykdommer. I tillegg henvises det forskning og undersøkelser, men mangler kildehenvisninger. Innholdsfortegnelsen er ryddig, men hovedgrepene og tiltakene blandes utover i planen.

Andre nasjonale meldinger, føringer etc.:

I tillegg skal Demensplan 2020 bidra til og målrette de generelle virkemidlene både i NCD – strategien og i Omsorg 2020.

Tiltakene for å bedre tjenestetilbudet til personer med demens må derfor ses i sammenheng med regjeringens Kompetanseløft 2020, investeringstilskuddet til sykehjem og heldøgns omsorgsplasser, velferdsteknologiprogrammet, pårørendeprogrammet, samt forskning, innovasjon og utvikling.

Tiltakene må også ses i sammenheng med oppfølgingen av Meld. St 26 (2014-2015) Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet.

Avsluttende kommentarer:

Når vedtatt Demensplan 2020 foreligger vil det være aktuelt for Kristiansand kommune å gjennomgå de foreslåtte tiltakene i denne planen for å se hvordan vi kan videreutvikle våre tjenester i et langsiktig perspektiv og involvere dette i kommunens framtidig planarbeid. Viktig i dette arbeidet vil være å involvere brukere og deres pårørende.